ՓՈՒՆՋ

ԹԻՒ 1176 — ՇԱԲԱԹ — 1878 ՄԱՅԻՍ 14

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մեր երեսփոխանական ժողովոյ երէկուան նստին արդիւնքն եղաւ՝ երեսփոխանական նոր ընտրութիւնները վաւերացունել, և մայր դիւանի ընտրութեան ձեռնարկել։ Ասլանեան վսեմափայլ Ստեփան փաշա՝ որ երկու տարիէ հետէ հետզհետէ առաջին ատենապետութեան կկոչուի երեսփոխանաց միահամուռ քուէովն, այս անդամ ալ նոյնպէս ընտրուեցաւ՝ ներկայ գտնուող 63 երեսփոխանաց 57 ին քուէովն։ Այս ծայրագոյն համակրութեան ու վստահութեան ցոյցն՝ զոր կընէ ազգային ժողովն, Ստեփան փաշայի բարւոք, ուղիղ և անաչառ պաշտօնավարութեան մէկ վարձն է։ Դիւանին միւս անդամոց ընտրութիւնը առաջիկայ ուրբաթ աւուր նստին մնաց։

Երէկ Ս. Պատրիարքը ծանոյց, թէ կը փափաքի, որ ազգային բոլոր վարչական ժողովներն, խորհուրդներն ու հոգաբարձութիւնք, ինչպէս նաև երեսփոխանական ժողովն այսուհետև Գումգափուի Պատրիարքարանի մէջ գումարին, և վերջ տրուի ցիր ու ցան վիճակին։ Ժողովը Ս. Պատրիարք Հօր յանձնեց, ի՛նչ որ ազգին համար օգտակար ու վայելուչ է, զայն ի գործ դնել։ Այս առաւօտ երբ այս տողերը կաւարտէինք, Պաշտօնական Ծանուցում մ՛ընդունեցանք, որով կյայտարարեն թէ Ղալաթիոյ նորակառոյց վարժարանին միայն 3-4 սենեակները վարչական ղանազան ճիւղերու նիստերուն և դիւաններուն գումարմանց յատկացուցած է Քաղաքական ժողովը։ Պաշտօնական Ծանուցումն ամբողջ չհրատարակեցինք, նկատելով, որ երէկ ընդհանուր ժողովոյ գումարմանէն և Ս. Պատրիարք Հօր բերած առաջարկութենէն յառաջ գրուած ըլլալու է, և հետևաբար այսօր այսպիսի հրատարակութեան մը պէտքը մնացած չէ։

***

Ահաւասիկ երէկ վաւերացեալ նորընտիր երեսփոխանաց ցուցակը։

Իւսկիւտար Եէնիմահալլէէն՝

Պօղոս էֆ. Թորգոմեան
Նիկողոս » Ալաճաճեան
Տրդատ « Փափազեան
Մ. Միհրան » Պաղչէքափուլեան

Իւսկիւտար Ս. Խաչ Թաղէն

Ստեփան փաշա Ասլանեան
Թադէոս էֆ. Պէկեան
Սիմոն » Ֆէլէկեան
Գաբրիէլ » Գրասէրեան

Գումգափուի միացեալ Թաղէն

Բարթող էֆ Քիւրքճիպաշեան
Յովակիմ » Ֆէնէրճեան
Ատոմ » Տէրոյենց
Գէորգ » Ապտուլլահեան

Թօփդափուէն

Յովհաննէս էֆ. Մարգարեան Ղալաթիացի

Պալատէն

Թադէոս էֆ. Թէրխանեան
Մալաթիայէն
Գէորգ էֆ. Թօփալ Ասլանեան

ԱԶԴ Ա.

17րդ տարեդարձի ազգ. Սահմանադրութեան 1877 Մայիս 29 կիւրակէ

Ազգ. Սահմանադրութեան 17րդ տարեդարձի հանդէսը այս տարի ալ ազգային Ս. Փրկչեան հիւանդանոցը կատարելու համար Հոգաբարձութիւնս հարկ դատեց պէտք եղած բարեկարգութեանց այժմէն ձեռնարկել, իւրաքանչիւր թաղի պատուարժան ազգայիններէն մասնաժողով մը կազմելով. հետեւապէս կը ծանուցանէ Մեծարգոյ Ազգայնոց թէ հոգաբարձութիւնս յիշեալ մասնաժողովոյ հետ համախորհուրդ՝ շրջեղ և վայելուչ կերպարանք մը պիտի տայ նոյն հանդէսին. իսկ հացկերոյթի համար մէկ քսաննոց թուղթ արժէքով տոմսակներ պատրաստեց, որք մասնաժողովոյ Մեծ. անդամոց քով և Մեծ-Նոր խան Հիւանդանոցի գրասենեակը կը գտնուին։ Ուստի սոյն առաջին յայտարարութեամբ հրաւէր կը կարդանք Մեծարգոյ ազգայնոց որք բարեհաճին իրենց ներկայութեամբ պատուել և յարգել սոյն ազգային հանդէսն՝ որմէ գոյանալիք հասոյթը Ազգ. Հիւանդանոցի վեց հարիւրի մօտ խղճալի պատսպարելոց պիտի ծառայէ։

Աւելորդ չէ ըսել թէ յիշեալ հանդէսին նկատմամբ մանրամասն տեղեկութիւններ պարունակող Բ. յայտարարութիւնը մասնաժողովոյ Մեծ. անդամոց անուանց հետ քիչ օրէն պիտի հրատարակուին։

'ի Դիմաց Ազգ. Հիւանդանոցի
Հոգաբարձութեան

Ատենադպիր — Ատենապետ
Սարգիս Աբրահամեան — Մ. Մանուկեան

1877 Մայիս 12
Գրասենեակ Ազգ. Հիւ.
Մեծ-Նոր խան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հինգշաբթի երեկոյ ուշ ատեն մայրաքաղաքս և արուարձաններն պաշարման վիճակի մէջ դրուեցան, հետևեալ պաշտօնական յայտարարութեամբ։

« Յայտնի է, թէ օսմանեան պետու-
« թիւնն այսօր մեծ պատերազմով մը
« զբաղեալ է, և կարելի է որ թշնամին
« հասարակաց անդորրութիւնը վրդովե-
« լու համար մտքէ չանցնելիք պատճառ-
« ներով գայթակղութիւն ալ տալու ել-
« նէ։ Եւ որովհետև կառավարութեան
« գլխաւոր պարտքն է՝ այսպիսի ժամա-
« նակներու մէջ հասարակաց անդորրու-
« թեան հսկել, և թշնամւոյն այսպիսի
« շփոթութեանց տեղի չտալ, և որովհե-
« տև օգոստափառ Սուլթանը ամեն ժա-
« մանակ և մանաւանդ ներկայ զբաղմանց
« մէջ կցանկայ՝ որ երկիրն և մասնաւորա-
« պէս մայրաքաղաքը կատարեալ և հաս-
« տատուն ապահովութեան մէջ գտնուի,
« ուստի՝ ինչպէս սահմանադրապէս կա-
« ռավարուող ուրիշ պետութիւնք ար-
« տաքոյ կարգի ժամանակաց և կացու-
« թեան մէջ կվարուին, նոյնպէս մայրա-
« քաղաքս և արուարձաններն հիմնական
« կանոնաց 113րդ յօդուածին համաձայն՝
« այս օրէն սկսեալ բուռն վարչութեան
« (իտարէի էօրֆիյէ) ներքև առնուած է
« կայսերական հրամանաւ։ Հետևաբար,
« քաղաքական վարչութեան յատկացեալ
« պարտաւորութիւնքն դարձեալ այս օ-
« րէն սկսեալ զինուորական վարչութեան
« փոխադրեալ են։ Այս բուռն վարչու-
« թեան կանոնադրութիւնը՝ երեսփոխա-
« նական ժողովէն քննուած ու ընդուն-
« ուած ըլլալով՝ պիտի հրատարակուի։
« Խաղաղութեան վրդովիչ գործոց ու
« ընթացից մէջ գտնուող անձինք՝ զին-
« ուորական պաշտօնատունը կազմուելիք
« զինուորական ատեանի մը առջև քիչ
« միջոցի մէջ վերջնական կերպիւ պիտի
« դատուին, և հաստատեալ յանցանաց
« համաձայն անմիջապէս պիտի պատ-
« ժուին մահուամբ, կամ բերդարգելու-
« թեամբ և կամ բանտարկութեամբ։
« Զինուորական վարչութիւնը ի հարկին
« պիտի ժողովէ հասարակաց զէնքերն ու
« հրանիւթն։ Գիշեր ու ցերեկ պիտի խու-
« զարկէ պէտք եղած անձանց բնակա-
« րանները, և կասկածելի՝ նախադատեալ
« (սապըգալը) ու անբնակարան մարդիկն
« պիտի տարագրէ ի հարկին։ Պիտի խա-
« փանէ հասարակաց միտքերը վրդովող
« լրագիրներն ու հրատարակութիւնները
« և ամեն տեսակ ընկերութիւնները պիտի
« արգիլէ։

« Աւասի՛կ, հրատարակուեցաւ այս ո-
« րոշումն, որպէս զի ամենքը գիտնան և
« բարւոք ընթանան »։

93 մայիս 12 — 94 ճէմազիլ-էվվէլ 11

Հինգշաբթի օրը օսմանեան երեսփոխանականժողովը իւր հրապարակային նիստը վերջացունելու վրայ եղած ատեն, տաճիկ ուսանողներէն և ժողովրդէն 3-500 ի չափ անձինք խորհրդարանին դըրսի դրան առջև ժողովուելով՝ մէջերնուն 3-4 հոգի փոխանորդ կարգեր են։ Ասոնք ուզեր են խորհրդարանը մտնել. բայց առանց տոմսի մտնելն արգիլեալ ըլլալով, թէև պահանորդք կընդդիմանան, սակայն յայտարարելով թէ ըսելիք ունին, կմտնեն ներս։ Ժողովը ցրուելու

վրայ կգտնուի, բայց նախագահին ակնարկութեամբն իւրաքանչիւրն իւր աթոռը կանցնի, և յիշեալ էֆէնտիներն ալ ամենայն յարգանօք ու քաղաքավարութեամբ կնստին երեսփոխանաց յատուկ աթոռոց վրայ։ — Ժողովը ցրուած է, կըսէ նախագահ փաշան, այսու ամենայնիւ հրամայեցէք, ի՛նչ ըսելիք որ ունիք։ Ներկայացող անձանց մէջէն 20–22 տարեկան մէկը կխօսի սա՛պէս. «Տէ՛ր «իմ, Աստուած երկար կեանք տայ մեր «թագաւորին. և ո՛չ մէկ հայրենասէր «անձ չուզէր իւր հայրենեաց վնասը. «գիտէք թէ ամեն ազգային անհատ «տրամադիր է հաւատարիմ մնալ մեր վե«հապետին, հայրենեաց ու ազգին հա«մար. համօրէն պատրաստ եմք՝ ասոնց «համար զոհել մեր արեան ամենէն վեր«ջին կաթիլն իսկ. արդարև զմեզ կա«րեվէր խոցեց Արտահանի դէպքը. ի՛նչ «է ասոր պատճառը, հաճեցէք յայտ«նել, տէ՛ր իմ»։ — Նախագահին կողմանէ ալ հետևեալ պատասխանը տրուեր է։ — «Արդարև անկարելի է որ այսպի«սի ծանր անցից վրայ ամենքս ալ չցա«ւիմք ձեզի պէս. բայց պարտիք մտա«ծել թէ, այս ազգը ունի օգոստա«փառ վեհապետ մը, և կանոն ու օրէնք. «անոնց հրամաններէն ու տրամադրու«թիւններէն խոտորիլը՝ ուղղութիւն և «հաւատարմութիւն չէ. ազգը զմեզ «փոխանորդ կարգած է, հետևաբար «դուք գործ չունիք. դուք պարտա«ւոր էք ընել ի՛նչ որ մենք որոշենք. «միայն սա մտածելու էք որ զմեզ դուք «ընտրեցիք և փոխանորդ կարգեցիք. «ա՛լ միջամտել պէտք չէ. սա՛ ալ յայտ«նեմ ձեզ, թէ պետութիւնը ձենէ շատ «յառաջ այս մասին պէտք եղածը խոր«հած է, և մեք ալ մեր պարտքը կա«տարելապէս կատարեցինք և կկատա«րեմք. ահա կ յանձնարարեմ ձեզ՝ երթալ «հաղորդել ձեր ընկերներուն, թէ այս «մասին զարժանը տնօրինելու վրայ եմք»։

Ուսանող էֆէնտիներն՝ այս պատասխանը լսելէն, և քանի մը խօսք ալ ընելէն ու երեսփոխանաց ոմանց տուած բացատրութիւններն ալ առնելէն յետոյ ելեր են, և դրան առջև գտնուող ընկերներնուն քովերթալով նախագահ փաշային պատասխանը հաղորդեր, և ամենքը մէկտեղ «փատիշահըմ չօգ եաշա» աղաղակելով դէպ ի Սուլթան-Ահմէտ քաշուեր են։

Նոյն օրը, ժողովը ցրուելէն յետոյ, նախագահ փաշա մեծ Եպարքոսին հետ տեսնուեցաւ Բ. Դուռը. մեծ Եպարքոսն ասոր վրայ կայսերական պալատը գնաց, և քիչ մը ետքը նախագահ փաշան ալ հոն կանչուեցաւ թիկնապահի մը և յատուկ տոմսակի մը միջոցաւ։ Զինուորական գործոց նախարարն, թնդանօթարանի վերատեսուչն, և ծովային ու ոստիկանութեան նախարարք ալ նոյն օրը օգոստափառ Սուլթանին ներկայացեր, և ամենքն ալ տեղերնին դարձեր են, նախագահ փաշան տակաւին հոն մնալով։

Վագրէթ

Պաշտօնական բարձր տեղէ մը մեր առած տեղեկութեանց նայելով, ըսած էր երէկ Վագրէթ, Արտահանի հրամանատար Հիւսէյին Սապրի փաշայէն հինգշաբթի օրը Բ. Դուռն հեռագիր մը եկեր է, որով կգրէ թէ՝ թշնամին Պայազիտի կողման բոլոր զօրութիւնը ժողովելով և մաս մ՝ալ Կարսէն առնելով, և երեք թևի բաժնուելով, 50 հազար հոգիով Արտահանի վրայ յարձակեցաւ, և թէ՝ առաջին և երկրորդ թևերուն յարձակման ատեն, Արտահանի ամրութեանց մէջ գտնուող օսմանեան զօրքը ամենայն եռանդեամբ թշնամւոյն դիմադրելով՝ անկէց 5–6 հազար հոգի և շատ մը սպաներ գետինը փռեցին, բայց երբ երրորդ թևը առաւելագոյն զօրութեամբ հասաւ, թշնամւոյն թուոյն հետ բաղդատմամբ շատ քիչ եղող օսմանեան զօրքը հարկադրեցաւ ետ քաշուիլ՝ մաս մը կորուստ տալով։

Պասիրէթի գրածին նայելով՝ Արտահանի հրամանատար Հիւսէյին Սապրի փաշա փախած ատենը, զինուորներէն ոմանք հրացան պարպեր են վրան, բայց չեն կրցեր վնասել։ Այս անձին վրայ այժմ լրագիրք այլևայլ տեղեկութիւններ կուտան։ Զինուորական գործոց նախկին նախարար Հիւսէյին Ավնի փաշայի քենեկալն է, և անարժանաբար հասեր է մինչև ֆէրիգութեան աստիճան։ Կըսեն, թէ առաջարկութեամբ Ահմէտ Մուխթար փաշայի՝ դատաստանի պիտի ենթարկուի ինքը և այլ սպայք, և մինչև իսկ հրացանի պիտի բռնուի։ Ասոր տեղ Ֆուատ փաշա պիտի երթայ։

Ռուսերը Պայազիտի մէջ կառավարիչ դրեր են տեղւոյն երևելիներէն Տէրվիշ էֆէնտի անուն մէկը, իսկ ըստ այլոց՝ Չիվի-զատէ Շէրիֆ էֆէնտին։ Արտահանի վարչական պաշտօնն ալ՝ հայու մը յանձնուեր է եղեր։

Վագրէթի այս առաւօտեան թերթին մէջ կարդացինք, թէ Արտահանի անցքը ի պաշտօնէ պիտի հրատարակուի այսօր կամ վաղը, և թէ՝ մասնաւոր տեղեկութեանց նայելով, Արտահանի պատերազմը խիստ ուժգին եղեր է, և 1 Լիվա, 2 Միրալայ, 2 հազարապետ մեռնելէն զատ հրամանատար Հիւսէյին փաշա ալ գլխէն վիրաւորուեր է։

Կարինէն մայիս 10 թուով հեռագրեր են յիշեալ լրագրին։ — Ռուսերը երէկ Կարսի վրայ յարձակեր են, բայց ետ մըղուեր են. երկու կողմանէ ամենայն սաստկութեամբ կշարունակէ կրակը. մինչև այս երեկոյ դեռ յայտնի չէր պատերազմին արդիւնքը։

Պաթումի հրամանատարէն առ ծովային նախարարութիւնն ուղղեալ մայիս 10 թուով հեռագրէ մը կիմացուի, թէ ռուսերն Ապազայի Ագապա և Իճագօ անուն երկու գիւղերուն վրայ յարձակեր են. բայց Ապազայի գլխաւորներէն ոմանք ապաղացւոց հետ դիմադրելով անոնց՝ 5 ժամ կռուելէն յետոյ, ռուսերը ետ քաշուեր են՝ 150 մեռեալ և այնչափ մ՝ալ վիրաւոր ունենալով և միանգամայն 60 հրացան ու չորս ձի թողլով։ Ռուսաց վիրաւորելոց մէջ տեսնուեր է հազարապետ մը, և չորս հարիւրապետ ալ սպանուեր են։ Իսկ այս կողմէն 7 հոգի մեռեր, և 16 հոգի վիրաւորուեր են։

Կայսերական հրամանաւ, զինուորական գործոց պաշտօնատունը առժամանակեայ ժողով մը կազմուեցաւ, Մէճլիսի Ումուրը Հարպիյէ անունով, ընդ նախագահութեամբ զինուորական գործոց նախարարին։ Այս ժողովին պաշտօնը պիտի ըլլայ՝ բանակներու ընդհանուր հրամանատարաց գլխաւոր շարժմանց համար հրահանգ տալ, և տեղեկութիւն առնուլ անոնցմէ։ Ի բացակայութեան զինուորական գործոց նախարարին, պիտի փոխանորդէ ծովային գործոց նախարար Բաուֆ փաշա։ Կարևոր խնդրոց ժամանակ ներկայ պիտի գտնուի՝ նախկին մեծ Եպարքոս Բիւշտի փաշա ալ։ Անդամք են՝ Նամըգ փաշա, Հալիմ փաշա, պալատան ֆէրիգ Սայիտ փաշա, և մայրաքաղաքս գտնուող բարձրաստիճան զինուորականք։ Օգոստ. Սուլթանին գլխաւոր սենեկապետ Նաֆըզ փաշա ալ պիտի հրաւիրուի ի հարկին, չորրորդ բանակին գտնուած դիրքերուն վրայ ծանօթութիւն ունենալուն պատճառաւ։

— Երկրորդ աստիճանի երկրորդ կարգի պաշտօնատար անուանեցաւ Թէվֆիգ պէյ՝ որ դործակատարի պաշտօնով Բեդրսպուրկ կգտնուէր, և այժմ Սէրտարը-Էքրէմին քով պիտի երթայ քաղաքական տեսչի պաշտօնով։

— Կայսերական կառավարութիւնը ի պաշտօնէ կծանուցանէ, թէ զինուորական պիտոյից համար չտալու վատ նպատակաւ պահուած կամ վաճառուած ձիերը պիտի փնտռուին գրաւուին, և այս վատութիւնն ընող անձինք յականէ յանուանէ պիտի հրատարակուին լրագրաց միջոցաւ։

— Պասիրէթ այս առաւօտ յականէ յանուանէ քանի մը անձինք նշանակած է, որոնք ձիերնին զօրաց չտալու համար փախուցեր կամ պահեր են։

— Անգղիական դեսպանն հինգշաբթի օգոստափառ Սուլթանին ներկայանալով՝ 3 ժամու չափ կեցաւ։

— Բումէլիի հեռագրական ներքին կայարաններուն մէջ օտար լեզուաւ բանակցութիւնը՝ արգիլուեցաւ երէկուընէ սկսեալ։

— Մայրաքաղաքիս պարսիկ դեսպանն, Թէհրանէն ընդունած հրամանին վրայ, այս անգամ դարձեալ գրով ծանուցեր է Բ. Դրան, թէ Իսլամ եղող երկու մեծ տէրութեանց մէջ բարեկամական յարաբերութիւնք անվրդով պիտի մնան, և թէ կարելի չէ որ պարսից տէրութեան կողմանէ ո՛ր և է հակառակ վարմունք մը տեսնուի։

— Մէմօրիալ Տիբլօմաթիք գրած է, թէ Պօլսոյ գերմանական ու աւստրիական դեսպանք հրահանգ առած են, իրենց կառավարութեանց միջնորդութիւնը առաջարկել, երբ պատերազմողաց միոյն մէկ մեծ յաղթութիւնը տեղի ունենայ։

— Պասիրէթ այս շաբթու քանիցս ցաւ յայտնած է՝ այսպիսի ժամանակի մը մէջ Ֆէրիգ Շէվքէթ փաշայի առանց պաշտօնի մնալուն վրայ, որոյ պատճառը՝ կըսէ, օտարք են, որ տակաւին կպնդեն թէ Շէվքէթ փաշա Պուլղարիոյ վերջին անցից մէջ խիստ չափազանցաբար վարուած էր։ Յիշեալ լրագիրը հինգշաբթի օր ալ գրած էր, թէ Դանուբի ընդհա-

նուր հրամանատարին կողմանէ դրուեր է զինուորական գործոց նախարարին, Շէվքէթ փաշան պաշտօնով նոյն կողմերը ղրկել։ Կյիշեն անշուշտ ընթերցողը, թէ Անգղիոյ արտաքին գործոց նախարար լորտ Տէրպի անցեալները Պուլղարիոյ անցից վրայ Պօլսոյ դեսպանին ինչ ինչ հրահանգներ տուած, և յատկապէս նշանակելով Շէվքէթ փաշան ալ՝ նորա պատժուիլը պահանջած էր։ Կկարծուի, թէ դարձեալ Անգղիա է, որ կընդդիմանայ նորա պաշտօնավարութեան, և Բ. Դուռը կհարկադրի առ ժամանակ մի դադարեցուցնել։

— Հաճութեամբ լսեցինք, թէ Որդիկ էֆէնտի Քէմհաճեան կայսերական արհեստական վարժարանին շինութեանց մասին վերատեսուչ ընտրուեր է։ Որդիկ էֆէնտիի արհեստական ճարտարութեան վրայ երկարօրէն խօսիլ աւելորդ կհամարիմք, որովհետև իւր գործերովը բազմածանօթ է ո՛չ միայն մեր աղգայնոց, այլև օտարաց։ Արհեստներն ուսած է Եւրոպիոյ և Ամերիկայի մէջ, և այլևայլ արուեստահանդէսներ ղրկած գործերն մեծ հաւանութեան արժանանալով՝ շքադրամներով պսակուած է։ Կայսերական կառավարութենէն ալ չորրորդ աստիճանի Մէճիտիյէ պատուանշան ստացած է։ Պալատներն նորա արհեստական ճարտարութեան գործերովը զարդարուած են, և բանիբուն դիտողին ուշն ու զարմանքը կգրաւեն։ Կշնորհաւորեմք Որդիկ էֆէնտին, ցանկալով որ յարատեւէ այս նոր պաշտօնին մէջ և առաւել ևս յառաջանայ։ Որդիկ էֆէնտիէն նեռում կխնդրեմք, այս առթիւ ըսել նաև թէ, անհրաժեշտ պարտ է իրեն՝ բնաւ երբէք չմոռնալ անցեալ չափազանցութեանց դառն ու տխուր դասերը։

— Տաճիկ լրագրաց ոմանք այս օրերս դարձեալ կդանդատին, թէ դաւառները ղրկուած լրագրաց ծրարները բացուած՝, և պակաս ու ուշ կյանձնուին իրենց բուն տէրերուն։ Ցուսալով թէ այս դանդատներն ուշադրութեան առնուելով՝ պէտք եղած հրամանները անյապաղ պիտի ղրկուին դաւառները, մեք ալ կառաջարկեմք որ դաւառները միանգամայն հրման երթայ՝ լրագիրներն յանձնուած ատեն, բաժանորդներէն կամ գործակալներէն ստակ չուղելու համար։ Այսպիսի անկարգութիւնք, յայտնի է թէ, արդէն գոհ ու անդորր վիճակի մէջ չը գտնուող օսմանեան լրագրութեան բաւական կվնասեն։

— Դարձեալ լուր կայ, թէ Ռուսիոյ մէջ կարևոր փոփոխութիւններ պիտի ըլլան։ Կորչաքօֆ իշխանը պաշտօնավարութենէ պիտի քաշուի, Լոնտոնի դեսպան Շուվալօֆ դուքսը պիտի յաջորդէ անոր, Փարիզի դեսպան Օրլօֆ իշխանը Լոնտոն պիտի անցնի, և Իկնաթիէվ զօրավարը Փարիզ պիտի երթայ Օրլօֆի տեղ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Բեղրսպուրկ. 22 մայիս։— Կհաւատան, թէ կայսեր Ռումանիա ընելիք ճամբորդութիւնը ետ մնացեր է։ (Ուրիշ հեռագիր մ'ալ կըսէ, թէ առաջիկայ ամսոյ 2-ին հարաւային բանակը պիտի երթայ կայսրը՝ գահաժառանգ իշխանին հետ)։

Լոնտրա. 22 մայիս։— Թայմզի գրածին նայելով՝ Անգղիոյ կառավարութիւնը ծանուցեր է, թէ չպիտի անտարբեր մնայ՝ եթէ չեղոք կառավարութեանց պատերազմական ու վաճառականական նաւուց Սուէյիշէն անցնելուն դէմ ո՛րեւէ արգելք տեսնուի։

Միտհաթ փաշա Լոնտոն եկաւ։

Հրաման ելեր է, որ Աղեկսանդրիոյ մէջ 80 հազար զօրաց համար բաւական արմտեաց պատրաստութիւն ըլլայ։

Մատրիտ. 21 մայիս։— Լրագիրք՝ Տօն Գարլոսի Գաղղիոյ մէջ գտած հիւրընկալութիւնը շարաչար գործածելով Սպանիոյ խռովութեան պատճառ ըլլալն կ՚յայտնեն, և կպահանջեն որ Գաղղիոյ երկրէն դուրս հանուի։

Վաշինկթըն. 21 մայիս։— Ռուսական դեսպանն ի պաշտօնէ ծանոյց հասարակապետութեան, Թուրքիոյ և Ռուսիոյ մէջ պատերազմ բացուած ըլլալը,

Գոբէնհակ. 21 մայիս։— Տանիմարքայի կառավարութիւնը ի պաշտօնէ հրատարակեց, թէ չեղոք պիտի մնայ ներկայ պատերազմին ժամանակ։

Վիէննա. 22 մայիս։— Ռուսական դեսպանը Մոսկուա գնաց հրամանաւ։

23 մայիս։— Երեսփոխանաց մէկ մասն հրաւիրուեցան՝ Թրիէստի և Բոլայի ամրութիւններն աչքէ անցուցանելու համար. գացին և նախարարներէն երեք հոգի ալ հետերնին էին. ծովային գործոց նախարարն յառաջագոյն գնաց։

Կէս պաշտօնական լրագիրք կմեղադրեն՝ Ռումանիոյ իշխանութեան անկախութիւն հրատարակելը, եւ կծանուցանեն թէ տէրութիւնք չպիտի ընդունին այս անկախութիւնը։

Մոսկուա գացող ռուսական դեսպանը չպիտի դառնայ ի Վիէննա։

Պէրլին. 22 մայիս։— Պիզմարդ իշխանն յանկարծ մայրաքաղաքս եկաւ, Գաղղիոյ անցից վրայ կայսեր հետ խորհրդակցելու համար։

Պուքրէշ. 22 մայիս։— Քաղաքը զարդարուեցաւ, երեսփոխանական ժողովոյ և ծերակուտին կողմանէ Ռումանիոյ անկախութեան համար հաւանութեան քուէ տրուած ըլլալուն պատճառաւ։

Զրոց յորդութիւնը կշարունակէ. Ալութայի կողմը բաղում վնաս եղած է։

Փարիզ. 23 մայիս։— Կկարծուի, թէ երեսփոխանական ժողովը պիտի ցրուի, և հին կուսակցութիւնը յաղթող պիտի հանդիսանայ։

Գերմանիա և Իտալիա՝ Գաղղիոյ վրայ անվստահ կերեւին։ Այս տէրութիւնները կպատրաստուին դէպքերու դէմ։

Պէլկրատ. 23 մայիս։— Աղեկսանդր կայսեր կողմանէ առ Միլան իշխանն նամակ մը գրուեր է, յորում խրատ կուտայ որ Սերվիա չմիջամտէ ներկայ պատերազմին, և միանգամայն կ՚յայտնէ թէ ինքը կմերժէ համասլավեան յեղափոխականաց չափազանցութիւնները։ (Բեղրսպուրկէն քաշուած հեռագիր մ'ալ կհաստատէ զայս։)

Հռոմ. 23 մայիս։— Նախարարութիւնը յայտարարեց ազգային ժողովոյն մէջ, թէ Գաղղիոյ վերջին անցից պատճառաւ խանգարուած չէ Իտալիոյ և Գաղղիոյ մէջ եղած բարեկամական յարաբերութիւնը։

Կարին. 23 մայիս։— Գաղագներն երեւցան՝ Թօզլայի և Վանայ կողմերը։ Ֆայիզ փաշա բանակ մը կկազմէ։ Ռուսերը քանի մը ժամ հեռի են, և այս օրերս շարունակ կռիւներ կըլլան յառաջապահ գունդերու մէջ։

Պարսիկք Սալմասի մէջ 10000 հետեւակ, և 2000 այրուձի ունին։ Նպատակը՝ ի հարկին, պարսկական սահմանին չեղոքութիւնը պահել է։

Վիէննա. 24 մայիս։— Դաղմատիոյ կուսակալը Գաթարո գնաց։ Ռուսիա ծանոյց, թէ պատերազմէն յետոյ կատարելապէս պիտի պահպանէ՝ Դանուբի ազատ նաւարկութիւնը։

Պէրլին. 24 մայիս։— Պիզմարդ իշխանը հոս գալէն ի վեր ուղղակի կրանակցի՝ Հռոմայ ղերմանական դեսպանին հետ։

Բեղրսպուրկ. 24 մայիս։— Կէս պաշտօնական լրագիրք՝ Գաղղիոյ վերջին անցից վրայ խօսելով՝ կմեղադրեն զԳաղղիա, և միանգամայն կգրեն թէ Սերվիա կատարեալ չեղոքութեան մէջ պիտի գտնուի անպատճառ։

Աթէնք. 25 մայիս։— Անգղիական նաւատորմն այս դիշեր Ֆալէրի նաւահանգիստը եկաւ։ Մեծ յոյս կայ, թէ ասպատակաց խնդիրը խաղաղութեամբ պիտի վերջանայ։ Ռումանիոյ մէջ թեթև յուզմունք մը կայ։

Վաշինկթըն. 25 մայիս։— Տակաւին չորոշուեցաւ հասարակապետութեան չեղոքութեան խնդիրը։ Կկարծուի, թէ պիտի որոշուի որ չեղոքութիւն հրատարակելու պէտք չկայ։

Փարիզ. 25 մայիս։— Տօն Գարլոս Աւստրիա ուղեւորեցաւ։

24 մայիս։— Անհիմն է՝ առաջիկայ տարւոյն մէջ բացուելիք արուեստահանդիսին ետ մնացած ըլլալուն զրոյցը։

Գահիրէ. 24 մայիս։ Հասան փաշա Աղեկսանդրիա ուղեւորեցաւ, եգիպտական զօրաց հետ չոգենաւ հեծնելու համար։

Կարին. 25 մայիս։— (Լէվընդ Հէրըլտի ուղղեալ) Երէկ ռուսերը սկսան կրակ ընել Կարսի առջև գտնուած բերդերուն վրայ։ Ռուսերը մեծապէս ճնաստուեցան փոխադարձաբար արձակուած ռումբերէն։

Եւրոպական լրագիրներէն՝

Լոնտոն. 11 մայիս։— Խորհրդարանին մէջ եղած հարցման մը վրայ, նախարարութեան կողմանէ պատասխան տրուեր է թէ կառավարութիւնը երբէք ծանօթութիւն չունի՝ Ռուսիոյ պատերազմանաւուց դէմ Սուէյիշի գոցուած ըլլալուն վրայ։ Այնուհետև Պ. Կլատսթընի ծրագրոյն անցնելով, նախարարութիւնն ըսեր է թէ «Անգղիա կպահէ չեղոքութիւնը. բայց կերևի թէ Աւստրիա և Գերմանիա Անգղիոյ այս ընթացքը չունին. Անգղիա խանգարած չէ եւրոպական մեծ տէրութեանց համաձայնութիւնը. Անգղիա ընդունեց ղդաշնագիրն, որովհետև կ՚յուսար թէ այնու պիտի մնայ խաղաղութիւնը. կառավարութիւնը կատարելապէս յարեցաւ սա՛ քաղաքականութեան. այսինքն՝ չեղոքութիւն պահել, և իւր շահերը պաշտպանել»։

Պէրլին. 15 մայիս։— Վախճանեալ Շէյխ Շամիլի երկրորդ որդին՝ որ Ռուսիոյ կայսեր անձնապահ զօրաց հրամանատարն է, Կովկաս ղրկուեցաւ՝ ապստամբեալները ի հնազանդութիւն դարձունելու համար։

(Յայտնի է, թէ ասոր մէկ եղբայրը Մէհմէտ փաշա ալ՝ ընդհակառակն պաշտօն առած է՝ Կովկասի ժողովուրդն աղատելու համար)։

Վիէննա. 14 մայիս։— Զրոյց կայ, թէ կեդրոնական ասիոյ մէջ Գոֆման զօրավարին ներքև գտնուող ռուսական բանակը Հնդկաստան պիտի արշաւէ, եթէ՝ Անգղիոյ կողմանէ ընդդէմ Ռուսիոյ պատերազմ հրատարակուի։

Զօլիս. 14 մայիս։— Բ. Դուռը 3էն մինչև 15 տարի առուրք չառնուլ խոստացած է Պաղտատի և Տիգրանակերտի կուսակալութեանց մէջ գտնուող այլևայլ ցեղերուն, եթէ՝ Անատոլիի բանակն երթալ հաճին։ Մինչև ցարդ յիշեալ ցեղերէն 3000 հոգի հաւանութիւն տուեր են։

Բեղրսպուրկ. 12 մայիս։— Կայսրը հրաման ըրաւ, որ զէնք գործածելու կարող բոլոր իշխանք բանակները երթան, և ընդհանուր հրամանատարաց ներքև գտնուին։

Պուքրէշ. 15 մայիս։— 33 հազարի չափ պուլղարք երկու բանակ կազմեցին, և իրենց երկրին բնիկ հանդերձներովը զգեստաւորեալ են։ Մոսկուայի սլավ յանձնաժողովոյ կողմանէ 18 թնդանօթ, 16 հազար ձեռք զգեստ, 20 հազար Շասբոյի հրացան, և 1 միլիոն 600 հազար փամփուշտ ղրկուեր է ասոնց։ Ռումանիոյ տորմիղը Ռուսիոյ տրամադրութեան ներքև դրուած է։ Ռուսիա Ռումանիոյ համար 6 թնդանօթ, 2000 ձի և 56 հազար հրացան ղրկեց։

ՆՈՐ ԴԱՄԱԳԻՐՔ ՏԻԵԶԵՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Երուսաղիմայ Ս. Յակոբեանց ուխտէն մեծարգոյ Գ. Ս. Խապայեանի աշխատասիրած, և տեղւոյն վանական մամլէն ի լոյս եկած այս կարեւոր գործը՝ կծախուի մայրաքաղաքիս բոլոր դրավաճառաց խանութները։

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Փամուքտան մամուլ չատըր քօլանը վէ սայիրէ ։

Եաթա իփլիյի, քը յէ իւչ պին
Հարէզ իփի, քը յէ իւչ պին սէքիզ եիւզ
Սարաճ իփի, ալթը եիւզ
Քօլան, քը յէ օթուզ պին ալթը եիւզ
Չատըր իփի, քը յէ իկիրմի իքի պին ։

Ասաքիրի չահանէ էլպիսէ անպարընա մուպայեա օլունաճաք պալատէ մուրաքքամ էշեանըն թարիխի քօնթրաթտան իթիպարէն պէհէր մահ եիրմիշէր պին քը յէսի թէսլիմ օլունարագ իւչ մահտէ արքասը ալընմաք վէ պահասը մագպուզ սէնէտլէրի վիրուտինտէ պէր վէճհի փէշին սիմ մէճիտիյէ եէկիրմի զրուշա վէ սիմ մէճիտիյէ վէրիլմէտիյի հալտէ փիյացա ֆիեաթը յըլա պիլհիսապ ֆարքը յըլա պէրապէր քայիմէ օլարագ նիզամիյէ խազինէսինտէն վէրիլմէք շարթըլա պէհէր քը յէսի օն տէօրթ պըչըգ զրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մայիսը բումինին օն եէտինճի սալը կիւնիւ քարարը քաթիսի վէրիլէճէյինտէն իթա իթմէյէ թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ Տարը շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի ։

12 Մայիս 1877

Պապը Սէրասքէրի

—

Ասաքիրի չահանէ էլպիսէ անպարընա մուպայեա օլունաճաք էլլի պին ատէտ ֆէսին մահֆուզ իքի ատէտ նումունէսի վէճհիլէ նըսըֆ նըսֆա օլարաք թարիխի քօնթրաթտան իթիպարէն պէհէր հաֆթա օնար պին ատէտի թէսլիմ օլունարագ պէշ հաֆթատա արքասը ալընմաք վէ պահասը մաքպուզ սէնէտլէրի վիրուտինտէ սիմ մէճիտիյէ եէկիրմի զրուշա վէ մէճիտիյէ վէրիլմէզսէ փիացա ֆիեաթը յըլա պիլհիսապ ֆարքը յըլա պէրապէր քայիմէ օլարաք պէր վէճհի փէշին նիզամիյէ խազինէսինտէն վէրիլմէք շարթը յըլա պէհէր ատէտի ալթը պըչըգ զրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մայիսը բումինին օն ալթընճը փազար երթէսի կիւնիւ քարարը քաթիսի վէրիլէճէյինտէն՝ իթա իթմէյէ թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ Տարը շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի ։

12 Մայիս 1877

Պապը Սէրասքէրի

—

Պէյքօզ տէպպաղխանէսի իչին մուպայեա օլունաճագ օն պին ատէտ թուզլու քուրու իզմիր կէօնիւ իզմիրտէ պուլունան մէմուրընա թէսլիմ քըլընմաք վէ իզմիրտէն տէպպաղխանէյէ քատար վուքու պուլաճաք մասարիֆի նաքլիյէսի իլէ բէսմը կէօմրիւյիւ նիզամիյէ խազինէսինէ այիտ պուլունմաք վէ էսմանը տէպպաղխանէի մէզքիւր իչին Այտըն վիլայէթի էմվալինէ վէրիլմիշ օլան կէօն հավալէսինտէն օլարագ հինի թէսլիմինտէ պէրվէճհի փէշին սիմ մէճիտիյէ եիկիրմի զրուշա վէ սիմ մէճիտիյէ վէրիլմէտիյի հալտէ փիյացա ֆիյաթը յըլա պիլհիսապ ֆարքը յըլա պէրապէր քայիմէ օլարագ մէմուրը մումայիլէյհ թարաֆընտան իթա քըլընմաք շարթը յըլա պէհէր քը յէսի օն զրուշա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մայիսը բումինին օն ալթընճը փազար երթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէյինտէն՝ իթա իթմէյէ թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ տարը շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի ։

10 մայիս 1877

Պապը Սէրասքէրի

—

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏԷՏԷԵԱՆ
ԺՕԶԷՖ ՊԱԼՍԱՄՕ
ՀԵՂԻՆԱԿ
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ
Թարգմանեց
Կ. Եազմաճեան

Աշխարհածանօթ հեղինակին նշանաւոր պատմական վէպերէն մին եղող սոյն գործին թարգմանութեան եօթներորդ հատորը Պօլիս հասած ըլլալով, Արդոյ բաժանորդներէն կը խնդրուի որ իրենց անդորրագիրը ներկայացնեն Ս. Ղ. և Եազմաճեան դրատունը Եէնի-Ճամի Չիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2, և նոյն հատորն ստանան ։

Այս առթիւ կը ծանուցուի թէ սոյն հրատարակութեան բաժանորդագրութիւնը գոցուած է ։

Կը ծախուի վերոյիշեալ դրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով ։ Գին մէկ հատորին՝ 2 ֆրանք 25 սանդիմ ։

Ամբողջ գործը ութ հատորէ պիտի բաղկանայ ։

—

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՄԱՌՕՏ
ԸՆԴՀ. ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ԴՊՐՈՑԱՑ ՀԱՄԱՐ
ՀԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
Կարքեդոնացւոց, Յունաց, Հռովմայեցւոց
եւ Հայոց
ՄԱՍՆ Բ.
Յօրինեց
Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Այս ընտիր և ամենակարևոր դասագրքին Բ. մասը, որ 400 երեսէ կը բաղկանայ, աւարտած և Պօլիս հասած ըլլալով՝ կը ծախուի Եէնի-Ճամի Չիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Ղ. և Եազմաճեան դրատունը, և ուրիշ գրավաճառաց քով ։

Գին 2 ֆր. 50 սանթիմ ։

ԱՌ ԱՐԵԳԱԿՆ

ՄԵԾ ՏՈՒՆ ԴԵՂԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ԴԵՂՕՐԷԻՑ
Վ. ԾԱՆՆԻ
Բերա Մեծ փողոց Աղաճամի թիւ 77
ԵՒ
Կ. Պօլիս Կամուրջի հրապարակը թիւ 1—2

Եւրոպիոյ առաջին գործարանաց հետ յարաբերութեամբ կապուած, և իւր դեղորէից ընտրութեամբն և գնոց չափաւորութեամբ հրաշակուած ։

Մակի մթերանոց անուանի Հ. Նէսթլէ քիմիագէտին շինած Ֆն լաքթէն, որոքփրիկ արէ տղայոց, տկար կազմ ունեցող և հիւանդուեթնէ ապաքինելոց միակ սննդարար ուտելիքէն համայն Եւրոպիոյ մէջ ընդունուած և ամեն գլխաւոր բժշկաց հաւանութիւնն ստացած ։

Հոն կը գտնուի նաև.

Քոմիս (մատակի խմորեալ կաթ) որ մեծ համբաւ ունի Եւրոպիոյ մէջ և շատ կը փնտրուի ։

Սիւլֆաթ տը Քինին, զուտ և մաքուր, Բէլթիէ, Տիւպօսք, Ժօպսթ և Էվանս Լէղէ ճարտար քիմիագէտներէն պատրաստուած ։

Զկան իւղ, զուտ, Քրիսթիանայի Բէթէր Մէլլէրի գործարանէն ելած ։

Եղերդի (հինտիպա) խահուէ, Լուտվիկսպուրկի Հ. Ֆրանք գործարանէն ելած ստամոքսի ուժ տուող և ախորժակ բացող՝, որ հասարակ խահուէի հետ խառնելով՝ գինը մեծապէս կիջեցնէ՝ առանց համն ու հոտը փոխելու ։

Արուեստական սառոյց ամեն ժամու մէջ ։

Տիւժենի ջուր, մազերու անվրիպելի ներկ ։

PILULES HOLLOWAY
ԴԵՂԱՀԱՏՔ ՀՈԼԼՕՈՒԷԻ

Լեարդի, ստամոքսի, և աղիքներու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը, նաև ջղային տկարութեան, ուժաթափութեան և տխրութեան համար. կը ջնջէ և անհետ կընէ ամեն տեսակ անչափաւորութեանց հետքերը։ Սրտի և երիկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մ'ունի. արիւնը մաքրելով նոցա խանգարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ, և գրգռելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ ։ Իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբը սրտախառնութիւն, կուծուութիւն, մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ լեցուած կազեր, գլխի ցաւեր կը վանէ. մարսողութիւնը կը չափաւորի, և մարմինը մաքրուելով բոլոր այն աղտեղութիւններէ՝ որ շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան, առողջ, ուժեղ, և բնական դիրքը կզգենու ։

ONGUENT HOLLOWAY
ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈԼՕՈՒԷԻ

Մորթային հիւանդութիւնք և վէրք բուժելու մասին ունեցած պալսամական յատկութեանցը չհաւասարիր բնաւ ուրիշ դեղ մը. հին կամ նոր թունաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղցկեղ (շիրիփէնչէ), սրունից և ստեանց վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ կլաւանան. օգտակար է նաև հարբուխի, հազի, սրտի բաբտխման, մանաւանդ օդացաւ (եէլ) ըսուած հիւանդութեան ։ Իւր կազդուրիչ և զօրաւոր ազդեցութեամբը խոյլ (սըրաճա) հիւանդութեան ապականիչ զօրութիւնը ի'նչ աստիճան որ ըլլայ՝ կը դիմագրաւէ ։

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տուփի վրայ, որ կը գտնուի ամեն դեղավաճառներու քով, և մասնաւորապէս Պահճէ-գափու Թաշ խանի կողմերը Պ. Գասապեանի դեղարանը՝ Նօ. 7՝ կը ծախուի ։

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի առ հեղինակն տոքթոր Հոլլօուէ ի Լոնտոն Օքըսֆորտ փողոց թիւ 555 ։

ՊԱՅՄԱՆՔ ՓՈՒՆՋԻ

1.—Փունջը ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի ։

2.—Տարեկան բաժանորդագինն է միայն չորս արծաթ մէճիտ՝ կանխիկ վճարելի թէ՛ մայրաքաղաքիս և իւր արուարձանաց և թէ գաւառաց համար ։

3.—Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի ։

4.—Տեղական ու գաւառական թղթատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճար է ։

5.—Հատը 40 փարայ է, և կը գտնուի ամեն Հայ գրավաճառաց խանութները և ձեռքէ ծախողներու քով ։

6.—Ծանուցման տողը 3 զրուշ է մէկ անգամի համար ։ Աւելի աժան կըլլայ աւելի անգամներու համար ։

7.—Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան, Կ. Պօլիս Ալաճա-Համամ Խալիլ խան միջին լարկ թիւ 19 ։

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԷՐ
Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐ. Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐ
Բիզա փաշա խան թիւ 3